

VII

СТ А Р А, облісіла в перуках брехні
 Облудлива розпусниця Європи
 Республіка французького рантьє
 Трухліє днями та паразитує.

Уже беззубі щелепи не заховать
 Під крашеним червоно ротом;
 Уже безкровні груди, де нема чуття,
 Даремно розпіраються
 В гумованих півкулях—
 Старая псина смородом несе.
 Але масажів, масажів треба
 І крові молоді з жил
 Працюючої кляси.
 Можливо молодість хоч крапельку піддасться.
 І ось облісілий, так само, масажист
 Та кровопуск Європи, Пуанкаре,
 Знімає пуф на грудях
 І тре старечими руками
 Присохле місце без крові й молока.
 Ось він немов вампір той
 В казарми назбирав
 Вже молоді для жертв,
 Уже вишукує у садистичній гоні,
 Кого іще на крові підігрить.
 Пластичними словами

Глумливого масажу
В парламенті вихвалює війну,—
І вже підвищилися пульси
Розпутниці старої,
Уже запахло порохом і боем.
І ось розлопнулась в Європі
Заздрозна й хижа рівновага.
А юркий адвокат і президент
Вже аж заслинився в військових гімнах—
Він символ кровопусків,
Він сам натхненець їх.
Від захвату тримтить,
Парламент рукоплеска.
Ненависть до пригнічених
І кинутих на бойню
Вся скупчилась сьогодні тут,
Де злізися потливі смокці
Всієї французької буржуазії,—
Ії некоронований король—Пуанкаре.
То од його рук кулю затаїв
Жорес у грудях негасимих,
Обурених насильством.
Так, оця вибухла війна.
Впялися гарпії у серце прлетарське
Завалина завирувала й інших в себе,
Все далі в даль курився суходіл.
Од визиску натягувались останні жили,—
А другі з пошматованим лицем і мозком
У тисячах з живими вкупі
В бельгійських багнах догнівали.
„Розпни пролетарьят!“—кричав імпер'ялізм.
А штаб Пуанкаре сплів спекулянтам сіти,
Щоб в апогеєві розлюченої слави
Люї Люшер на крові наживавсь.

О, як закапали бульки криваві в серці
При імені, Пуанкаре, всіх гнаних на убой,
Пуанкаре той друг царського чобота Росії,
Що військові паради ковтає, мов дикун.
Муштровані з параду йдуть у могили.
А він оточений газетним фіміаmom
Забув, хай хоч на мить, що він старий різник.
Пуанкаре—це зібране обличчя
Гнилої класи в цю гнилу епоху,
Яка розкинула свою ганґрену
На цілий світ живих людей.
Ось він, гурман парадів.
В Тулузу повертається з маневрів.
Солодка посмішка пурхає на вустах,
А з відблиском циліндр (на голові)
Збирається летіти.
Обрана влада міста
Не вийшла зустрічати,
Бо в Мерії соціялісти.
Але зате префект, підкреслено службовий,
Тут виступить вперед і вислужиться сам.
Поліція звела червоно-жовту арку,
Авто під нею по брукові шуршить,
А сурмачі в костюмах середньовічних
Рикають марш деспотів із „Аїди“.
Печена лисина зарухалась, як радість.
Кипить мов колбачка в йогому захоплення
врочисте
А поліцай—префект Гоярд,
Облесливую взявши позу,
Сам відкрива автомобіль,
Щоб надзвичайна усмішка
З обличчя президента
Поріялася відгуком по всіх гостях.

Усмішка на вустах буржуазії
Багато болю коштує робітництву!

Жах устає, коли мигне свідомість,

Що цей маленький павучок
Прохломлений ідеєю одною
Немов сомнабула іде
У пропасть із людьми,

Ще друга посмішка в'їдається у пам'ять.

Пуанкаре на північ загляда

У гості до царя.

Шумує Петербург передвоєнним страхом.

Чавуннії мости чогось страшного ждуть.

Ось гнів робочий переплигнув межі—

І вже тече обстуркція по вулицях.

А президент Раймонд в зимовому палацу

Люб'язно до цариці компліменти сипле,

Аджеж він адвокат.

Та щось за-кисло хмуряться

Сановнії обличчя

Од тих солодких привітань.

—Чого?— „Ах, це дрібниці;

Це витівки проклятого бунтарства,

Не має слів тварин цих змалювати.

Ми живо їх!... “

А там путилівці забули дійсно чемність

І до імен гнобителів

Та спрутів світових

Взяли й Пуанкаре імення присукали.

О, жандармерія не спить.

Вона швиденько маси заспокоїть.

За пару день біжить авто

По тих, очищених од люду площах,

По кам'яних каналах вулиць,
А чиновня вклоняється Пуанкаре,
Бо їм так весело прибігти привітати
Друга Миколи II з французів.
Пуанкаре віддано—чемно
Ім посміхайться із-під циліндра:

**Усмішка на устах буржуазії
Багато крові коштує робітництву!**

Та поспішив тарантул у гніздо—
І запалилися простори в диких зойках.
Коробки залізниць, автомотори
Понесли пачками людей на смерть.
З смертельної сухости задиханого рота
Зривались хрипи й прокльони.
Несли і падали через драти колони.
А десь Пуанкаре слова фонтаном лив,
Що треба ще підкинути в огонь салдатів,
Бо Сома Франції гукає о підмогу.
І Сома дійсно вже харчала,
Що досить цих безумств.
Розпечені до біла вуглики
Тремтучих нервів,
Мов в електричній лямпі
Не витримували болю—
І божевiля, як духота спадало,
Чи обривало пам'ять нанівець.
А кров'яне болото
Все брязкало вогнем.
Тоді хоробрії з трусами одноцінні.
Тоді умом гостріші вже почули,
Що корчі ці в гроб людство заведуть,
Що інде треба

Шукати порятунку,
Що тільки смерть Пуанкаре—війни
Зітханням лехким перекотиться в окопах.
І не один Вальян, а чи Барбюс
Подумав в окопі комуністом.
Смертельний глум панів
Вже не одному думку просвітлішав.
Але косило міліони
Без перепону,
Без утоми,
Аж поки смерть не задихнулась в чині.
І пошматованій країні
Зітхнути в хижих пазурях
Хоч трохи довелось.
І ось Пуанкаре гостей американських
Для похвальби у свому героїзмі
В зажурені поля над Сомою повів.
І де могили фалангами повстали
Гості та хазяї
В повітрі погрозовім
Вдихали радість переможців.
На фоні розпачливих могил
Пуанкаре весело засміявся:
Таке широке сонце,
Така весела смерть,
Ще й мертві батальйони
Тут стали на параді.
Людина, що сміється—
L'homme, qui rit!
Ще й як з під вуса зуб,
До лисого черепа блиснувши,
Веселість відтінив
Старечого лиця.

Усмішка на лиці буржуазії
Багато смерти коштує робітництву!

Та ось газета „Л'Юманіте“
Забила крильми гніву.
Людина, що сміється
Із мертвих батальйонів—
Дивиться, гляньте—ось!
І всім так ясно кинулось
Знайомеє обличчя—
Він президент, прем'єр...
Сто тисяч карток
Сипнуло за день в масу.
Сенсація! Пуанкаре сміється!
А він десь там лютує, ходить:
Поліція не умертвить станка
Зоба винюхує оригінали.
Та все пропало—лишається лиш лють.
Прем'єр, прив'язаний прилюдно до стовпа
Ганьби і масового глуму,—
Біситься та не може думать.
І зразу криза назріва.
Стареча лиса голова
Шукає зачіпки помститись.

Четвертого числа в палаті йдуть дебати.
Гарячий липень на лобі проступив.
Порядок дня—політика в Тунісі.
Докладач Тенеже
Стремить до запитань
Про більшовицьку пропаганду.
В розпалі бойового шалу
Він хижо зиркає на парти комуністів
І грізно вибуха:

— „Шановний депутат Вальян Кутюр'є
Здається посміхається?

Вальян вагою з місця каже,
На всю палату розтискає голос:

— „Я часто усміхаюсь,

Але ніколи

Я не сміявся ув обличчя мертвих“!

Фраза—мов завалився дім

На лаву міністерську.

Пуанкаре—Війна спинається на ноги,

Запаленів, кричить:

„З'ясуйте цей огидний вираз“.

Уставши з місця Кутюр'є

Звертається убік прем'єра,

Блідий, хвилюючись, та владний над

собою,—

Чітко карбує, як ляпаси слова:

„В той час, як уряд міркував,

Що його довг є утічка з Парижу

Поперд наступом ворожим,

Ми, салдати, протягом довгих день,

Аж надто довгих, навіть про вашу совість,

Мали часу доволі біль збирать,

Щоб аж тепер обурюватись гнівом

На офіційну фотографію,

Де бачимо ми вас,

Що посміхається перед хрестами кладовища,

Які назвали ви колись

Іменням мертвих у строї батальйонів!

Ми бачим посмішку людини,

Відповідальність котрої за жах війни,

Ми ще тут обговоримо“!

Права ячить у сизих криках

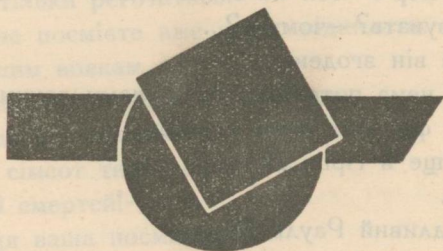
Поранена з прем'єром вкупі.

В палаті де-кільки хвилин
 Стоїть роззято невгамовний галас.
 Крізь рев приборчників Пуанкаре гука,
 Що той Вальян напевно не посміє
 Ще раз поторить слова,
 В яких трусливість з'єднана з брехнею.
 А Кутюр'є спокійно одбиває:
 „Поки ще ви обвинувачуєте в трусості
 мене,
 Того, що бився на фронтах в ту пору,
 Коли ви не могли ще й миру заключить—
 Я можу тільки реготатись.
 Але ви не посмієте вже цього відкидати,
 Ще бувшим воякам,
 Від імени яких я зараз промовляю,
 Які ще добре пам'ятають
 Мільйон сімсот тисяч смертей,
 1.700.000 смертей!—
 Що їм ця ваша посмішка
 На бойвих могилах—
 Смертельна образа“!
 Розгублений Пуанкаре
 Щось намагається сказати,
 Якесь виправдання лепече серед шуму,
 Що не причасний він ні краплі до війни,
 І навіть бреше адвокатським льотом
 В поспішності для віку небувалій,
 Що він на кладовищі не сміявся,
 Що він примружився на сонці.
 Його апломб не зменшила ганьба.
 Палата клекотить.
 Гарк, свист і викрики з балкону
 Туниське діло пожужмане в кутку,
 Забутою ганчиркою закисло.

А ляпас розтікається у червінь по обличчю
 Натхненця дикої війни—Пуанкаре.
 Вже депутати продовження чекають.
 Прем'єр вимогу натиска,
 Що тра пояснення почуть од комуністів
 Сьогодні, в цей же мент!
 Хай знає світ і люд,
 Хто ще провину понесе за війни!
 Нехай засяє істина навіки
 На білій одіжі Пуанкаре,
 Бо бачить бог,—він не хотів війни.
 Та Кутюр'є—той не збентежився й на хвилю.
 З'ясовувать?—чому-ж?...
 На це він згоден.
 Хоч і нема потрібних під руками документів.
 Та на фронтах його становища
 Були ще й гірші...
 Готов.
 Розсудливий Рауль Пере,
 Що у палаті зараз головує,
 Той розуміє стан річей.
 Щоб якось врятувать Пуанкаре,
 Дає Вальяну слово
 Лишень про особисту справу,
 Дебати-ж про винуватців війни
 З сьогодні переносяться на завтра.
 Працюючий Париж в екстазові сія:
 Пуанкаре—Війну нарешті одлупили.
 На другий день „Л'Юманіте“,
 Пуска побільшені два кліше,
 Де—„хто сміється, а хто скрививсь на сонце“.
 І бачать:—президент з американцем в смішки,
 А з-заду навіть чиновня і генерал,
 Не зовсім то радіють...

Контраст підкреслено уперся в очі,
І дрібная брехня Пуанкарé
Усоте викрилась у пам'яті робочих.

VIII

СТОМИЛИСЬ читачі од заколоту ритмів,
Од тих напружень боротьби двох клас.
Спочиньте на хвилину у сонові м'яккому,
Якого шпик Зоба невільно сотворив.

Зоба нервово спить, зіпає й стогне.

Сон плутається небувалим мітком

І нитка провідна мотається в клубок,

А той закочується в сад, зелений і пахучий.

В тому саду росте багато чудових рослин, таких рослин, які можна тільки намріяти, сидячи з атласом тропічної країни у теплій завіяній хугою хатинці, десь у заглохому закутку голої, голодної тундри, широкої, як міжзоряний простір. Хуга січе холодом і підмиває у темі засипані сніговими наметами стіни. Оберемок хмизу тріскотить привітно у широкій пічці, мурчить приручений тюлень, спинаючись вусатою мордою на свої лапи-ласти. А Зоба примостивсь за пічкою і спостерігає за тим читачем атласу. Людина сидить, гортає сторінки та мріє. Раптом помітив стежу, зривається на ноги, хапає Зобу за ковнір і жбурляє за двері вгору з такою силою, що той летить, летить, здається, круг земної кулі і не може зупинитись. Під ним проминають моря, залиті електричним сьйвом міста, гори, ліси, а він усе не може зупинитись. Його обгортає жах — неже так усе життя й по смерті? Але ось чує позад себе гуркіт аероплану. Ще думка не встигла з'орієнтуватись, як Зоба полетів на землю і шелеснув у той самий сад, який почав мріятися

спочатку. Тут росли азалії і душні анемони, плющі пообіймалися в досмертному стискові з грабами. Вузлуваті дуби залізним кряжем зайняли велику долину. На пригорку ливанські кедрі знесли поверхами шерег зеленосизих килимів. Їм покивають нижнім широким листом павлонії. У спеку можна одним таким листком прикрити голову і слухати, як вуркоче по гальці море, що торкається синім до болі в очах, боком до того саду, звідкіль пливе й домішується до шуму моря гудіння бджіл і жуків. Земляничні дерева зі штамами велетенських рожевих коралів, що міняють що весни кожуру, як змії, похваляються білим цвітом, жовтим зав'язом і червоними ягідьми одночасно. Пальми юка б'ють фонтанами білих дзвіночків, драцени прискають зо сміху в різні боки і на високих щоглах у зеленій кучмі вигріваються кокосові горіхи.

У тому чарівному саду жили собі маленькі трудящі істоти Ахи. Зоба почав за ними стежити по старій звичці. Вони позліплювали з глини й пилу величезні купи своїх жител, бо уміли жити лиш об'єднаннями. Працювали кожен на всіх і всі на одного.

В тому-ж саду поруч жив жорстокий звір Гр. Кожен день Ахи лічили свої жертви, які загинули під лапами Гира, але боротися з ним не було сил.

Один раз чорненький Ах забрався по стеблу у саму квітку — жовтий тюльпановий лихтарь, де сонце з надвору, просвітлюючи крізь масляні стінки пелюстків, робить таке чудове жовте освітлення. Медовий смак повітря в середині квітки аж закружив голову тому Ахові. Це був особливий тюльпан, яких більше не було на світі. Ах припочив трохи, а тоді вгризся щелепами в солодку м'якість коло пня тичини. Шарпає, одриває і біжить. Поніс — там чекають їжі. Всі Ахи, що поїли того сочистого м'яса набрались надзвичайної сили і відваги. Другий чорненький Ах спотикався вверх по корі дуба. Біжить по гілочці, аж бачить, висить велика бочка, а збоку дірка. Він ще не догадався, що це жолудина. Ага, заглянуть

у дірку. Щось біле скребе в середині бочки. Бочка живе соками дуба,—ах, це-ж жолудь. Значить білий червак поїдає насіння дуба? Ах, ти! Зчинилась у середині жолудини бійка. Ах переміг, захопив свіжину білого хробака і поніс поживу до своїх жител. Всі, хто поїли того м'яса, стали запеклими і невгамовними.

Одного разу до жител Ахів прийшов хворий Гр і тому ще більше лютий. Він почав гребти їх лапами з останніх сил, що вже відлітали. Зоба не знав кому співчувати. Скільки там було роздушено дрібних Ахів, зачавлено в завалених ходах. Але звір звалився—сили його кидали.

Ахи насторожились, зібрали нараду,—раз, два—обміркували: Гр не має вже сил навіть голову як слід підвести. Але він може одужати. Рішили зробити напад. Довгий рябий хвіст Гира палкою лежав на траві. Ринулись фаланги. Ахи гострими щелепами глодають старече стерво. Гр не може вже качатись по них, як раніш. І коли той Ах, що бився з білим черваком у жолудині, нарешті вибіг на ніс Гира і зо всіх сил упився в нього, Гр умер од розриву серця. Він не виніс хвороби й наруги.

Коли настав вечір спочинку, на поляні лежав білий і чистий, обглоданий шкелет Гира, як запис у книгах про великі події.

На дзвінкий зеленавий кришталевий неба почали з'являтися зорі і зайнялись своїм ділом. Цікавий місяць вийшов над сад, щоб обдивитись з різних боків неба місце подій.

Ахи од м'яса Гира стали ще міцніші, молоде покоління, як лобода шугнуло вгору, мов сили пролетаріату на погноєві буржуазної культури,—додамо ми від себе.

Зоба засердився, що все кінчається боротьбою і перемагає не царственный Гр, а якісь собі Ахи, од яких нікуди не втечеш, але в той час з надхмарної височини перед ним, як архангел Гавриїл, спустився Мануїльський і зареготав в обличчя.

Зоба з ляку прокинувся, зірвався з ліжка
Йому аж серце надірвав цей сон.

Не може быть, не може статись!
Гр дужчий, він поборе,—
І кинувся в шуфляду до альбому,
Де різні фотографії запеклих комуністів
Дивилися яхидно Зобі в лице.
Але той хитрий Мануїльський,
Що втік із його рук, його він ще спіймає.
Сидів годинами, вивчав обличчя.
Лагідний придур туманив життя.
Зоба на пунктикові зачепився,
Щоб Мануїльського впіймати.
Зривався серед сна,
Бродив по вулицях.
Нарешті образ Мануїльського
Йому вампіром впився в тім'я
І тихим болем голову затис.
За невгамовну пристрасть його побачить
Віддав би все.
Немов закоханий коханку неприступну
У фіміямах серця колихав.
За пазухою фотографії в обгортках.
І навіть сон одно верзе, як от сьогодні.
Як на посаді з того плутати почав,
Його прозвали навіть Мануїльським.
Лагідно прилипав до всіх,
Побачити його колекцію портретів:
Вони ось тут в портфелі.
Він зараз,—і хапався та спішив,
Мов на візит до неприступної коханки,
Яка дозволила у себе побувать.
Притихле божевілля тільки розгоралось.
А Жамб після доносу на Зобу—
Пішов уверх, де курево кар'єри.

IX

ПУАНКАРЕ в політику виконань
 Побитих німців затиснув.
 Репараційну петлю
 Зашморгом перетяг на горло:
 І вже задихується робітництво Руру.
 Всі тягарі упали стогоном на працю.
 Версаль установив режим,
 Чудовісько пів-кулі світу обглодало:
 На лапах замість пальців гнізда спрутів.
 План знищення Європи
 Вдихнув Пуанкаре
 Шляхом напруження народних сил французів,
 Наново втискуючи пораненії ноги
 В залізні чоботи мілітаризму.
 Ходи, іди по землях попоротих фугасом,
 Грабууй залишенії рештки, руїну ковирай,
 Але рантьє годуй!
 „Крові і грошей!“—лозунгом зашрубували тіло,
 Немов загрозу німецькому пролетарьяту,
 Щоб не підняв голов, не кинувся за здирство,—
 Тому стоїть на Рейні
 В залізних чоботях французький капітал.
 Народнії засоби матерьяльні
 Ідуть на зміцнення підвалин буржуа.
 В низах клекоче вулканічний гнів;
 Проте ще гейзер „Л'Юманіте“ маленький,

Щоб змити бурним хляном
Всю провокацію шпиків.
А буржуа плекає розклад в робітництві,
Бо забезпечує гурткові інтереси,
І робітництво єдності не знає.
Свої колонії своїм робітникам
В поживу кидає, немов обглоданії кости.
Терпкою плісінню ізверху нароста
Трусливая робочая аристократія,
Яка допомога провозити
Ошкрябанії рештки.
Уже Німеччини вагони потяглись,
Корова од дітей одірвана на бойню,
Розкидано заводи, як бурею костри,
Комунікація в кишені у Французів.
Несите черево її проковтує німецький антрацит.
А робітництво з безробіття
На місті голодом ячить.
Розібрані, як ампутованії частки тіла,
Машини вкинуто в чужії трюми—
Вони поїхали од рідних рук.
Крила аеро обкарнали:
Не смій літать, народе, в небо,
Плазуї під чоботом мілітаризму—
Я пан твій непорушний!
А другою рукою
Зі Стінесом стискається кільце удавне:
Розділені заюшенії впливи:
Той буде голову стискать, той ноги,
І, значить, революція не пикне.
Дивізії чужі штиками в'їлись в тіло,
Та в настобурчене їжем
Чуття народних мас.
Там розстріли для ляку:

Дегут в облозі чавить Рур!
Тут провокація на залізницях.
Ось телеграми: ЕСЕН (число і місяць)
Розстріляно під насипом шість за . . .
Ах—„за“. Ми знаємо те „за“,
За те, що руки в мозолях,
Що діти їсти просять,
Що витерпу нема не крикнути: болить!

БЕРЛІН. (число і місяць). Заводи
Тісена в районі Мюльгейма—Рур зайнято
окупаційним військом. Запаси вугілля
одібрано. Робітники застрайкували на
знак протесту. Розстріляно ватажків.
Висилка залізничників продовжується.
З одного лиш Есену вислано 3000 родин.

Такі і тисячі подібних телеграм
Стадами перепілок снігом
Налякано скакають по ланах газет,
Щоб запахом друкфарби,
Мов кров'ю тих розстріляних,
Туманити розсудок маси;
Та Комінтерн уже хлюпнув накази—
І вже злетілися до Есену бойці,
Що в серці малиновому не знають,
Де суть державнії кордони буржуа,
Не задихаються вже в ядусі націоналізму.
Любовь, одна любовь
До страдника заводу й поля!
Кашен і Клара Цеткін,
Французи, німці, чехи,
Бельгійці й італійці зійшлись наперекір,
В одній організації війну на війни кинуть.

Брати через багнети руки простягають.
„Німці, не дайтесь у провокації захрясти,
Французи,—армію назад,
Англіди,—гроші страйкарям,
А РСФРР,—вогню, палахкотіння крові!
Вже розлетілися в Європі директиви.
Пуанкаре:—„Ах так?“—
Кашена у в'язницю. Дивізії іще вперед,
А Кутюр'є з Парламенту за двері.

Злобно гаркоче Шамбр;
Крики несуться з лав.
„Ми ще побачим Рур.
Де владу люд забрав“!

—„Зрадники нації ви!“—
Крики інших летять:
„В тюрми проклятих собак
На довічне життя!“

Ляскає голос поверх:
Бучею б'є Кутюр'є!“
„Вам не прийдеться заткнуть
Горло робоче мое!“

А в той час
Біжить
Зоба,
Спотикається,
Спішить:
Телефон.
В серці—
Надія.
Собак
Врешті

Зажме
 Закон.
 Руки до серця.
 Там
 Є фотографія.
 Він—
 Он де
 На лаві сидить.
 Шапка
 Така-ж на голові.
 Зразу—
 В бюро
 „Альо!
 Тут
 Мануїльський сидить.
 Боєм керує...
 Альо!
 Хрипом задушливим б'є
 До телефонних мембран.
 Серце кров'ю кипить,
 Страх, як кров із ран.
 Альо. Слухаєте?
 Тут
 Серед депутатів йде бій.
 Тут
 Серед депутатів
 Сидить
 Мануїльський.
 Хтось прилетів
 Неторопень
 На ту запарену вістку.
 „Де?“—Он там!
 Посопли на мент.
 Буча так само стоїть,

Зоба туди:
 Хоче питать документи,
 Тоді другий його за карк:
 „Ах ти, тютю така.
 Зараз в цю мить, дурний,
 Звідси мені зникай!“
 А в префектурі дали
 Йому за службу по морді
 І до лікарні божевільних
 Везли в авто по городу.

В хвилю такої борні
 Не знає де стати Фросар.
 Весь, розгубившись, зіпа.
 Коли ширяє пожар.

Різко стали на грань
 Сили „вперед“ і „зади“,
 А Фросар, як раз тепер
 Комуністів покинув ряди.

Бій уже пахне, як цвіт
 У пролетарський сім'ї,
 А тут отповз набік
 Секретар компартії.

Тлумом зростає фашизм,
 В лавині котить комуна,
 Тлум не зупинить її—
 Скине в прудкому шумі.

Тільки каміння міцне
 Не розіб'ється в борні.
 Хижий той згусток—фашизм
 Мадою піде по дні.

X

НІМЕЦЬКИЙ люд уже скимить обдертий.
Уже картоплі мало і газет нема.
Хвости звиваються, хоч північ, коло лавок.
Прийдешне затягнула запона німа.

А тут кордон Саксонії. Сторожко.
Робочі дружини на варті.
Турчить шляхом кілька авто.
„Стий, і ні кроку! Гальт!
Багнети, кажеш, бомби?
Сюди. Озброїти робочих...
У Рурі непокір—салдат французів
У карцери на висідку.
„Л'Юманіте“ тривогу.
Заарештованим грошеву допомогу шлють.
Репресію в параліч.
Марка розпилюється
В мікронну нецінність;
За гроші не купити
Робітникові хліба.
А Людендорф
Уже нове шикуює військо,
Щоб роздушити ще нарешті
Революційний рух.
Рейхсвер одним фашиським духом просотався.
Незадоволені дрібненькі буржуа
В екстазові мольби

Наново зводять очі
На тих знайомих генералів.
Інтелігенція тупа туди-ж.
Од зради угодовців
Зарядка робітництва
Вже витіка в повітря,
Як запах камфори.
Гроші робочих зареквізовані Парижем,
Їх прожира рантє у погребках.
В пасивність обертається
Палка жадоба маси.
Та ось загони пролетарські
Проходять Лейпцігом:
Крокує тисяча і друга й п'ята.
Вітає Бехтір,—підогріва серця:
„Ви будете, товариші,
Оттим залізним осередком,
Який згамулить коло себе
Червону Армію робітників.
Трамваї перекинуто—на барикади.
Уже криваві сутички
Не меншають од днів,
Уже поліція поринула в облави й труси.
Дві сили сходяться—
Струмкує перший бій.
Нависла скеля гніву зверху,
А друга знизу їй на зустріч
Вишкирює зубате каміння.
Чи грохоти міцніше є на світі,
Коли дві скелі в зустрічі говорять?

Німецька компартія
Вже розсила всім бойовий наказ.

НА ПЕРЕДОНІ КАТАСТРОФИ.

„Кабінет Куно збанкрутував. Внутрішня й зовнішня криза загрожує довести в наближчі дні до гострої катастрофи. Ворожі плани розроблено в деталях. Людendorф і Гітлер підготували все, щоб виступити проти Саксонії й Тюрингії, та роздушити Берлін і Гамбург озброєною силою. Офіцери рейхсверу муштрують фашистів.

Соціал-угодовці спасують.

На соціал-демократію і бюрократію профспілок покладатись не можна.

Треба об'єднатись.

Об'єднання пролетарських організацій повинні бути створені негайно по виробництвах, не вважаючи на найсильніший опір.

Створення боекдатної організації.

Партія повинна зробити свою організацію боекдатною до одвертої горожанської війни. Коли легальні засоби звязку—почта й залізниця будуть у паралічі через загальний страйк, чи озброєну боротьбу, то необхідно забезпечити сполучення поміж організаціями. Плани фашистів розроблені по військовому до найдрібніших деталей. Вони висунули лозунг провадити громадянську війну, як найбрутальніш.

Всі робітники полонені фашистами розстрілюватимуться. Для придушення страйку мають розстрілювати кожного десятого з страйкарів. Повстання фашистів можливо придушити лишень при умові, що білому теророві буде протиставлено

ЧЕРВОНІЙ ТЕРОР!

Коли фашисти ставлять кожного десятого страйкаря до стінки, то революціонери-робітники повинні ставити кожного п'ятого прихильника фашистів. Робітники, що сьогодні не мають ще зброї, повинні знати, де і яким чином її одержати.

На випадок атаки робітники виступають масами. Партія в найближчі дні, чи тижні матиме бойове хрещення. Вона створить робітниче-селянський уряд, який врятує од загибелі і поневолення робочу класу, і протиставить французькому імперіялізмові боекватну спаяну націю.

Підіймайтесь!

Стискайте ради авангарду німецького пролетаріату! Будемо боротись в душі Карла Лібкнехта і Розі Люксембург.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ НІМЕЦЬКОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

Штаб світовий резерви вже готує.

Уже Червона Армія

Як міна в узбережжі.

Що коли Польща кинеться

В спину робітництву? —

Республіка радянська порятує.

І Комінтерн застерігає цілий світ:

ТОВАРИШІ!

Німецька робітничка класа і весь працюючий люд Німеччини в страшній небезпеці. Рур — промислове серце Німеччини задушено окупантами. Французька влада забороняє вивіз звідти вугля й заліза в інші частини Німеччини, наслідком буде безробіття. Рурська округа стає порохівнею, яка може вибухнути при першій іскрі.

Коаліція буржуазії й соціал демократії в особі уряду Штре-земана — Гільфердінга, замість обіцянки оподаткувати буржуазію

Розігнала Центральний Комітет Фабрзавкомів.

Банди фашистів готуються кинутись на німецький безробітний пролетаріат. Але робітничка класа не спровокує себе, не дасть розстріляти себе, як собак. Пролетаріат не дасть себе застати несподіваним! Німеччина йде швидкими кроками назустріч революції. Можливо Антанта накинеться на повставших.

Товариші пролетарі всього світу!

Ми закликаємо вас підняти руку на оборону німецького пролетаріату. Збирайте гроші для страйкарів. Пояснюйте салдатам Франції, Бельгії, Англії, що вони в стані катів німецького пролетаріату, коли підтримують своїх експлуататорів.

Хай живе міжнародня пролетарська солідарність!

Хай... хай...

ВИКОНКОМ КОМІНТЕРНУ.

ВИКОНБЮРО ПРОФІНТЕРНУ.

Нарешті Гітлер з Людендорфом

Лякають вже перфідію уряду.

Паради „Оберланду“ в Мюнхені

До бою спалахнули.

Вже потяги на осліп зносять

На місце збігу „патріотів“,

Вже Людендорф грозить

„Прикажчикам марксизму“.

Напружена країна жде.

Напружилась країна,

Немов у родах жінка —

До болю гострий тиск

У всіх кінцях.

Д'отказу натягнулася

Найменша нитка м'язів,

Загострився мов лезо

Кожен нерв:

Рванути,

Разом одірвати

З середини,

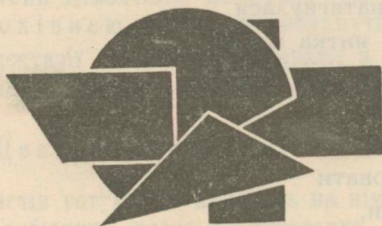
Із кровью видерти життя нове!

Напружилася земна куля,

Мов од зубного болю.

Готовий крик розтягтися
По ділянцях рас.
Ось вирве той могутній лікар
Гнилу ю біль з зубами геть,
От-от дергоне!
У жилах праці цей біль
Зводить енергію революційну:
Температура зводиться по стопнях як вода,
Вбираючи калорії потуги.
30 градусів С,—40, 50, 90.
Вже обварює гнівом,
Але та сама вода
99 ступнів на грані напружує маси!
100!
Клекіт здіймається в пару —
Вода, не вода вже, а газ.
Рве, пропікає шляхи,
Чистить з мікробів повітря,
І вибух залізний шлем зриває,
Яким затиснуло гарячі черепа та очі!
Німеччина вже закіпа:
Вже 99.
Ось—ось...

XI

ДВА молоді імперіялізми в погоні за поживою
Зіткнулося на сході.
Один лукс-кланом чавить негрів,
Будує хмародери й лінчує непокірних
Своїй запеклості розбухнути на цілий світ,
Щоб „на пайок Європу взяти“.
А другий азійський з бистрими очима,
З холодним розумом і також без чуття.
Як акробат через електрику
Влітає до Китаю.
І вже поглянь, як електричний той павук,
Висмоктує, заплутавши Корею.
Між фанзами за золотим руном рискає,
Витрушує десяти-тисячлітній пил культур
Та все на острів зносить.
Японія й Америка зіткнулись в інтересах —
І вже навипередки родяться дредновти.
Круглий Великий бурний океан
Вже на арену бою роз'ятреного бризка.
Натягується й тутка сітка світова.
Натягується до іржавих скрипів.
Світ чекає —
І вмить:
Грохоти на сході!
В паралічі земля,
В тонічному здриганні океани.

А водяні цілини
Перемішавшись хаосом
Зо дна западин Тускарори
Підривом потрясають кулю.
Преса ячить:
ЯПОНІЯ ВСЯ ПРОВАЛИЛАСЬ!
Подільські дикуни ревуть на божий суд.
Але Америка на вилазку
Під пекло кида флоту:
Цікаво, що там?
Упав суперник, чи не впав?
А радіо Осаки й Темійоки
Під божевільним жахом
Устами героїв безіменних
Кричить у всі кінці.
Прорвалися з котлів підземних сили,
Ударили на воду знизу,
Вода підкинула повітрянії скиби
І смерчами тайфун
Линув у жерла вулканів.
Мости залізні потрощив.
Із рейок на сажні
Одкинув паротяги.
Що там дрібне в коробочках життя?
Дома перекидом летіли в зливні грузу.
Удар потряс усе:
І небо й землю.
Вже не було чому валитись, —
З тисячометрових висот
Летіли цілі скелі
А їм назустріч
Стрибками кидалися полонини.
Провалля та розколини
Просікли гори й місто.

У репави будинки з людьми летіли.
 На хвилю тиша божевільна,
 Де шелестінням тріск мостів, дерев і зойки.
 На хвилю тиша божевільна,
 А потім ще удар і ще удар.
 Психозний переляк не знав запони,
 Коли священний острів Еношіма
 В очах, що викотилися з орбіт,
 Поволі погрузився в море,
 З людьми, із храмами, з двірцями та життям,
 А потім ще раз виліз і поринув.
 Нема опори—жах.
 Земля трясовина.
 На морі гори водяні повстали—
 Найвищі пароплави
 Мигнули мов тріски.
 І ось вони хапаються,
 Переступають милі—
 Кінець на все :
 Ізмиють навіть груз.
 Хвилі летять безладним ревом,
 Хвилі злітаються з розбігу в бійку.
 Чуби покошланої сивини
 Безумним клекотом
 Зриваються і скачуть
 Під саме божевільне небо.
 Грохит підземний крізь рокоти води,
 Що кидається дуба
 В розламанії гори.
 І хаос спотикається
 Об скелі вогнедишні,
 Щоб знов галопом
 Море перевертатъ.
 Будинки п'ятиповерхові,

Як дрібні камінці лупцеві
 Під гребінями хвиль тих
 Розмочені в останне
 Зіпають переляком.
 І хряском нечутливим
 Серед виття тайфуну
 Злизують юрби людських тіл,
 Що косороті лементи
 З обличчів косооких
 Виють у смерть.
 Провалюються в шумляву глибину
 Цурупалками дрібненькі судна.
 Ген-ген верхи замутнілих валів
 Шумують десь під небесами
 У заколотах хмар.
 І тільки крапкою у полотняній піні
 З людьми живими тоне крейсер.
 Пащу розкрила морська яма—
 Проглинуло із вибухами Йокагаму:
 За мить уся флотіля,
 Накрита челюстю води,
 Удруге вже не показалась.
 Циклон через Сибір, через Європу
 Той заколот повітря переніс.
 Підземні гази так напружились під цілиною,
 Що переламаний Ніпон
 Сейсмічною пропасницею трясся.
 Токіо спалахнуло в завалених кварталах.
 Вежа над арсеналом запалась,
 Аж чавкнула червона людська маса
 В акомпаніментові розриву мін і бомб.
 Порвались у землі
 Залізні жили водопроводу:
 Води нема пожежу погасить,

Голод підводиться в оскаженілих лицях,
А азійський капітал,
Поліцію налютивши, знов розстріли провадить,
Останнії рахунки звести без суда,
Спішить, використовуючи катастрофу.
Йому тепер належать час і озброєне безправ'я,
Сакаї кулю в спину, мов Лібкнехту,
В колодязі дітей завзятих комуністів,
А тут удари землю потрясають...

Коли затихомирилась стихія,
По - над пожежним куревом землі
Лишень чужі аеро вуркотали,
Та фотографія вихоплювала клапті
Живого болю тих руїн.

Безумне тиснення підземних лав огню
Перекотилось під корою,
Прорвалося, струснуло Етну,
Та лавою неісчислимим спек
Обляло острів Сіцилійський.
Прорвалося, ударило в Бретані,
І відгуки у Каліфорнії
Захлинув океан.
Дзичать здалека телеграми:

ЛІФІЛЬД. 19 ix 1923 р. На північ-
ному заході БРЕТАНІ (Пуполь, Рен та
ин.) останніми днями помічалися сильні
підземні удари. Європу може затопити.

На мент ослабла сітка напруження війни,
Бо вирвано одно кільце
Японським землетрусом.

Тра рятуватись од стихії,
Тра скупчити на боротьбу із нею розум,
А він напружився на знищення людей,
Щоб весело сміялася буржуазія.

Усмішка на лиці буржуазії,
Багато смерти коштує робітництву!

Радянський пролетар спішить на допомогу
Із хлібом „Ленін“—пароплав
До острова сапае.
Але при зустрічі вітатъ його
Японські гармати заходились,
І порт прожекторами вперся у залізні боки.
Геть з порятунком робітництву,
Уряд боїться такої допомоги!

(З ВІДОЗВИ КОМІНТЕРНУ)

Комінтерн звертається до робітників Японії і всього світу. Чи можна уявити більшу нахабність і ненавість до робітництва, як те, що ми бачимо після землетрусу? Японським робітникам нічого губити, крім ланцюгів. Хіба не розстрілюються урядом тисячі й тисячі японських робітників і селян?

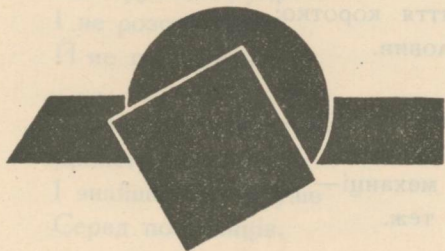
Комінтерн пропонує японським робітникам без різниці напрямків створити єдиний

КОМІТЕТ ДІЙ,

щоб здійснити єдиний фронт проти імперіялістичного уряду.
Зімкнути стром робітництва на ворогів!

А тут Європа злякано чекає,
Що ось провалиться Сіцилія під воду,
Що ось з'єднаються моря
Під горлом Піріней.
Пройде широким коридором
На північ море Середземне,
І всі багатства й капітали

В воді солоній захлинуться.
Як рятувати людство од стихій?
Про те не думає буржуазія:
Вона собі шукає приладів для знищень.
Чума, отрута, вибуховість—
Усе мобілізоване на кволе тіло.
Та жде Європа ще удару,
Величнього підземного вулкану,
І буде гнів не менший Фудзі-Ями,
Коли пролетар'ят устане.

XII

НА Вкраїні був собі чемний вчений,
Тихо ходив, говорив мало.
Працював багато, більше думав,
В огні революції був хрещений.

Проділь математичний
На голові.
Молодий ще досить,
Досить високий.
Знав життя коротко;
Гав не ловив.

Всі науки близьки:
Знає що робити
В хемії, механці—
І геолог теж.

Як притиснув голод
В боевий облозі,
Він собі із крові
Гудзики робив.

Побіжить в різницю—
Матер'ял даремно,—
З нього ебонітові
Гудзики ростуть.

Так перебивався,
Не сичав нікому
Молодий учений,
Інженір Кугно.

Хай простять нащадки,
Що в тісну хвилину
Він для спекулянтів
Хрестки золотив.

Тра електролізом
Сало здобувати,
Як кругом завія,
Як кругом війна.

Мінялися влади.
Він крутився мудро—
І не розстріляли
Й не голодував.

Тільки раз нахабство
Дикістю вразило
І знайшов він друзів
Серед повстанців.

Було діло в осінь.
Денікинська влада
Вішає робочих,
Знайомих Кугна.

На заводі з ними
Грівсь коло мартенів,
А тепер заводи
Іржа занесла.

Велетні циліндри
Рижими руками
Обнялися дружно
На горі конать.

А внизу чеченці
Вішають за слово
І грабіж сторожко
Зиркає в-ночі.

То ведуть на рубку
Повстанців патлатих,
Та „Осваг“ шпюніть
В затишку родин.

Зайшов у кімнату
Тип із контр-розвідки,
Хоче він мати
Пам'ятку собі.

Собі та й колегам;
Чув він і знає,
Що Кугно із крові
Робить цядьочки.

Хоче, значить, мати
Хрестика червоного
З крові зарубаних
Більшовиків.

Він по селах їздить
Од санітарії—
Це значок на шапку—
„Червоного Хреста“.

От—тоді Кугно
Зв'язався з повстанцями—
І шпика під хрестиком
З цеглою в Дніпро.

Той Кугно досліджував
Лямпочки катодні,
Що почули гомін
Радіо—хвиль.

Що й дитячий голос
Ревом велетенським
З рупорів розносять
Тисячам людей.

Коли японський землетрус
Налякав залежне людство,
Що нікуди тікати
Од сейсмічних катастроф,—
Кугно почав шукати,
Як земляне тремтіння
Й напори вулканічні,
Мов груди вислухать.
Йому катодна лампа
Слух перетворила,
Бо вже давно ми чуєм
Молекулярний хруск.
Коли брусок заліза
Перемагнитить током—
Катодна лампка чує
Молекулярний хруск.

XIII

СОЮЗ одмолоділих націй
В піднесеному здвигові до поступу вселюдства
Шукав наукою твердих стежок
Не знищення, а порятунку.

Нехай видумує шахрайський вчений світ
Отруту й божевілля воєн,—
Тут вперся мозок науковий
В шари, звідки джерела б'ють живої прохолоди
На рани в головах у тисяч поколінь.
Нехай стамує давній біль
Сама розгнівана й розлючена природа.
І вже вуглець під промінями сонця
Замість отрути заводських кварталів,
Замість смороду, копоти та язв—
Перетворюється фотохімічним зудом
В крохмаль, у цукор, у вино:
Доменні печі бухтять хлібами.
У паперову одіж кращу шовку
Мякими зборками художники вдягають.
Розвинули гуманний цей винахід,
Який в Америці колись-то трести задушили.
Салітра, люта кулями дзичати,
Теперь білками потекла,—
І все для мас і все для мільонів.
Теперь не одиниці скніють на секретах,

А насотаються розподілом народи.
В дітях істоти гармонійні
Виходять на борню у теплий світ
Вже не із вицвілих підвалів,
А з повітряних замків,
Об'єднаних в одне затишне житло
Зв'язком крицевого гіпнозу.
Обмита кров'ю радіо й електроплинів
Одна жива мережа людства,
Як пасіка гремить.
А Франція іще під чоботом безумних олігархів.
Глибока нужда цілих верств,
Мов пранці роз'їдає організми,
І виродки виснаження та злоби
Ростуть, як цвіль з невинного погною.
Півнезаконні збори робітничі
Деся в підземеллях тиснуться і пріють,—
Загнав їх Жамб—тюремщик олігархів.
Автоаеро служить буржуям,—
Біднота в порохіві пішки.
Делікатеси, мов кров робочу,
Висмоктують паразитарні дами.
Але зростає гнів
Після нових пригнічень.
Уже покірнее забитістю
Обличчя робітничі
Жамб нівечить у тюрмах,
Заковує замками смілість.
Щоб не було нікому передачі,
Щоб утічок та зносин не траплялось,
Жамб розпорядок вніс—
Всі тюрми Франції на радіо-замки.
З Парижу Жамб висмоктує життєвий опір
По регламенту:

В десять—сніданок, у два—повітря,
 А далі гніт, закований без змоги розмовляти.
 І тільки стуком через стінку,
 Ще комуністи вміють зговоритись.
 Надлюдських катувань зазнали ватажки.
 Загострений садист, інспектор тюрем, Жамб
 Придумав м'яке катування.
 Щоб знищити світлий мозок і туге тіло
 У молодого гартованого ватажка,
 Щоб, наче холодець в теплі,
 Розкволити уперту волю,
 А потім викинути геть:
 Його катовано що-дня
 Насильно мастурбаціями полового тіла.
 Йому, ув'язаному в ліжку,
 По кільки разів на день
 Робили це упродовж місяців
 М'якими, ніжними руками
 Чотири голії красуні—аристократки
 З найвищих у Франції родин:
 Розвага й помста ворогові кляси.
 Присутністю сліпучих викоханих тіл,
 Привабою безстижих і вишуканих поз
 Будили в'язневі спочатку розпал,—
 Траплялося, що навіть його брали,
 А потім у солодійських муках
 Йому витягували соки,
 Аж поки
 В паралічі не зупинило
 Нервову міць спинного мозку.
 А там і божевілля апатичне
 Поставило закреслення на душу.
 Лишень тоді йому відкрились двері,
 Та розказать нічого вже не міг.

Коли, було, затужить виснаженим

— жахом

В словах: „не треба солодійства!“—

Товариші його тільки спіткнуться болям:

„Нещасний... Що вони зробили?“

Кугно вже слухає двигтіння ґрунту.

Де ждати вибухів вулкану, передчує,

Бо математика під інтегральним слухом

Вже вирачує дні й години передбачить.

Перетекли в глибинах лавові гамули

Аж під Європу напором нестерпимим.

Уже Овернь дрижить:

От-от зірватись громом.

Ось море вже плазує, чує здобич:

Так хоче захарлати людській оселі.

Радянська Академія

За людність вже боїться,

Друкує попередження робочим.

А Комінтерн гарячу засторогу

Уже по радіо розбризкує по світу:

Через чотири тижні зірвуться Севени.

Бретань іще раз за той час

Здрігнеться од сейсмічного удару.

А тут дорожній трест,

Що захопив шляхи землі й повітря

Вже спекулює на білетах.

Буржазія виїжджа з комфортом.

А робітництву замовчують,

Що близько катастрофа.

Пуанкаре витягує в останне

Свій струпіший авторитет,

Що Академія й Сорбона потвердили:

„Ніякого не буде землетрусу!“

І вилетіли телеграмки,
Де президенти запевняють.
Проте Компартія в запіллі не засне.
Уже бушує вість по синдикатах і заводах,
Що буде всім біда,
Що буржуа замовчує, та кодлом виїжджа.
Розкрилилась турбота лиш про себе.
А Комінтерн ще попередження дає,
Щоб не чекали на буржуазію.
„Вона покине Працю на загибіль.
Лиш власними руками
Здобудете собі рятунок:
Повстаньте!
В борні—життя,
На місці віє смерть!“
Арешти накинудись зубастими щелепами на
робітничі маси:
За все—розкрити повстанком,—
Перед кінцем, але парлізувати
Револуційний вибух.
Уже в Парижі
Виступили шрамами на площах барикади,
Траншеї підземельні—ховатися од бомб.
Іюльська кров
З Бастилії заговорила.
За попередженнями вдарила земля.
То землетрус Севенами підкинув,
І покололися шляхи аж до Парижу.
Антени лопнули,
Брест поломав будинки.
Сіцилія в воді,
І Етна вже кипить, немов гартоване залізо
в бодні,
Закутавшись у велетенських клубах хмар.

Жерло її роздмухує круг себе воду.
Люд гине у сірчаних газах.
Отруєний на дачі порвався Мусоліні.

Затихомирилась земля на тижнів зо три.
А вже по радіо з Москви
Новее попередження гаса по світу:
„Спішить новий удар
Прикончити Європу.
Наскочить море Середземне
І захлине Париж.
Рятуйтеся,—три тижні строку!“
Аеро радреспублік
Під обстрілом навезло прокламацій,
Розкрити очі робітництву.
Ще ескадрілли накинув Комінтерн.
А з низу робітництво
Од голоду і жаху
Схопило арсенали,
Хоч і душили гази.
Одні в противогазах,
А другі виривалися аеропланами під небо,
З вогню пекельної задухи.
Дві сили збилося.
Керує Монтеньяк—
Диктатор білих.
Пуанкаре дає престиж.
А там десь удесяте виринув у масах Мануїльський,
Коли Ревком уже громохкії накази кида.
Зброя посходила негадано (о, значна кількість!)
В руках дружинників робочих
Люди рятуються, бо смерть.
Уже комунікація в руках розбурханої маси,
Вже дирижаблі посунули у тисячах на схід.—

В гостинну Радеспубліку Союзу.
Приймають там братів—французів.
Німеччина собі підводиться й перепуски дає.
Вже угодовці хапаються наліво.
Уряд собі готов схилитися до рад.
Лиш польське туполобе панство,
Роздуте гонором реве:
„Ще шляхта жие!“
Але в таку хвилину,
Як дипломатія в газетах загрузає,
Кінармія сипнула під Варшаву,
І робітничий уряд Домбала
Заплів іще один злотистий напис
У герб Союзу Рад.

Та європейські фашисти можуть схаменутись
І справити ще міжнародній наступ.
Тоді вже до кінця.
Червона Армія раз—два сипнула ескадрілі
І вже з кабіни моноплану
Посивілий, як голуб, Троцький
Дає накази в телефон.
Вони летять на допомогу
Повставшим масам в зону Сени.
Навіть старі „индички“ полетіли,
Що будувалися до смерті Ілліча.
За сутки рокоти вже над Шампанню
Змішалися в рої залізних птиць.
Їх привітати радісно летить
Ескадра Франції нової,
Щоб об'єднатися в одному плані бою.
Гремлять ще під кордонами
Гарматнії набої,
Але вже центр розруху переміг.

Вже перша паніка перекотилась валом
 І стухла.
 Комісар'яти нервами працюють,
 І плани Комінтерну
 Ідуть немов хронометр.
 Ще п'ятнадцять день до вибуху лежить.
 Всі засоби комунікації пляново
 Наркомшляхів мобілізував з півкулі світу.
 Наркомевак працює мов дінамо:
 Вивозять Францію на Схід.
 У Раднаркомові Кашен, Вальян,
 Суварин, Мануїльський,
 Щасливий другу революцію,
 Як переможець пережить.
 У війську Троцький дух підносить.
 А танки в ролі паротягів
 Фургони крізь Європу тягнуть за собою.
 Тепер фашисти в тюрмах
 Під радіо-замками.
 Народний гнів схопив в підвалі Жамба
 До Сени зволокли, а там сказали: „пий“!
 Аж поки прийде амба.
 Перевернулись кіши налятії водою;
 Приклади в спину
 Іще запрошували пити,
 Аж поки не сколів.
 Тоді лишень на скрайніх точках
 Зосталися загони білих.
 В Марселі сів загнаний Монтьєняк.
 Йог'ад'ютант, Доде, з запеклих монархистів,
 З ними Пуанкаре та ще де-кільки менших.
 І в другому кінці в поламаному Бресті
 Зібгались рештки білих сил.

Так спалахнувши степ
Окраїни вогнем підводить наостанку.
Петелька революційних сил
Стискалася на горлі білих.
Марсель з води, із неба, з суші,
Чекав на гнівну брязкаву гармат,
Але щоб знищити три сотні
Не можна нищити нам докерів Марсельських.
Тому запеклість Перекопу пригадалась,
Коли в середині підвівся буйний гнів.
Але холодний Монтеньяк
Терором погасив полемінь.
Червона Армія околиці вже насотала.
Над містом під обстрілом
Аеро прошугав.
Прострелені знизу папірці
Упали з нього, несучи млосний ультиматум.

За 24 години здатись! Пуанкаре,
Монтеньяк—поза законом. За їх голови
(одиниця з нулями). Решта може по-
кластиись на доброту пролетар'яту.

Командарм ТРОЦЬКИЙ.

Ніч. Штаб білих утікать.
Аеро до послуги. Керує Монтеньяк.
Пуанкаре заслинив перед смертю.
Рванулись склади серед міста,
Щоб заглушить приглушений мотора шерет,
Коли шугне аероплан.
У ньому Монтеньяк, Пуанкаре, Доде.
Шарахнула чужа сторожа
Мечі прожекторів у небо:
Червоні мацають.

Повітряна застава: „Що буде“?

Н—3500.

Шумує ніч в зіницях темнотою.

Компас біліє фосфоритним циферблатом

По-над Ліоном.

Заглушений пропелер.

В бінокль:

На ратуші зоря червона мліє

І має прапор у її вогні.

„Прокляття!

Аероплан у Брест!

Ще може там шукати впертись.

А ні—до Англії,

Бо там хоч угодовці.

Може не видадуть“.

Уже під світлом—Брест.

Уже під маяком баранчики на морі.

В радіо-телефон,—щоб зустріч,

Сигнали й інше.

Бензін не прибува.

— „Механік“!

— „Одкручена шруба:

Весь витік“...

— „Ти зрадив? Ах“!..

Дихнув газовий револьвер

І за вікно

Мигнув механік,

Немов остання жертва,

Непотрібним клаком.

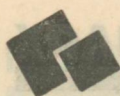
— „Тоді хоч світляний сигнал“!

— Не має батареї!

— „І тут зашилась зрада“!

На башті Бресту

Розцвітає червіль.

Наблизились.
— „Не може бути“!
Ослизли руки,
Бо нема бензину.
— „Тоді
Над море!
Над море,
І яко мога вище!“
Аеро захитавсь паралізований.
Коли завив униз,
Стовп білий здивився на хвилях,
Де жажнуло залізо в воду.
В солонім морі заховалась
Фашиська надія—Монтеньяк:
Холодний мозок
І закуте серце.
А Брест на ранок
Не відає нічого:
В маніфестаціях бурлить
Прибоем вільних хвиль.
Та укладається, щоб їхати скоріше
На схід за димку миль,
Де вільно поступ дише.

XIV

У ЖЕ із Франції нагальний тлум
 Перекотив хвилюючись до сходу.
 Розташувались міліони
 На площині од Балтики аж до китайських пагод.
 Віддани праці інженіри
 Вже почали вкладати наостанку
 Таємно - лаштовані машини.
 Вони не допустили саботажу,
 Як російські в 17-му році:
 Навчив таки історії зразок.
 Луврський музей перевезли у Харків,
 Розташували нашвидку
 В новім паладу ВУЦВІК'у:
 (Можна вгадати, що був за будинок).
 На Україні школи розмістились,
 В Сибіру фабрики, а влада у Москві.
 Для Франції вже батьківщина всюди.
 Пів куля народів на землі
 Вдихнула свіжої чужої крові,
 Оздоровивши одні одних.
 Пригоди різні і випадки
 Поширили сюжети й побут белетристам
 Скільки було пригод і почувань,
 Як вивантажувалися з аеро й цепелинів,
 А потім плазуваті танки
 Приволокли фунгонів каравани.

А ось вам тогочасні жарти:
 Письменник Лейтес, свій літературний Захід
 Лишив для сельпоетів і „соцвишок“,
 Женився з парижанкою
 Й дитячого притулку—доглядав,
 Пишучи доклади про негритосів.
 Пилюпенко тоді аж вийшов з „Плугу“,
 Нарешті визнавши, що той оджив.
 „Плуг“ переніс діяльність на Камчатку,
 Де давня філія була,
 Щоб посувать культуру камчадалів.
 Реон-Марк Полішук,
 Погостювавши раз в французькім дитбудинку,
 Прийшов і мамі заявив,
 Що українки не жінки, а риба.
 Коля Горбань розгорнувся в трактаті,
 Як відбилась Коліївщина
 На французькому пролетар'яті.
 У палаті мір і ваги сталось надмірне:
 З самого Парижу прибув платиновий метр.
 Мазуренко на тому брускові зомлів
 І з радости вмер.
 Голубович знайомив чужих інженерів
 З будівельним ділом на Україні.
 Ті слухали, слухали а потім сказали:
 Хоч ми тут і нові й без стажу,
 Але давайте ми краще самі вам
 Як слід про вас же розкажем.
 Що там конфузу було
 Й не передать.
 „Вісти“ виходили знов двома мовами—одвічне нещастя—
 З перекладачами гризняя:
 Вивчили вже українську мову,
 А тепер ще над французькою куняй.

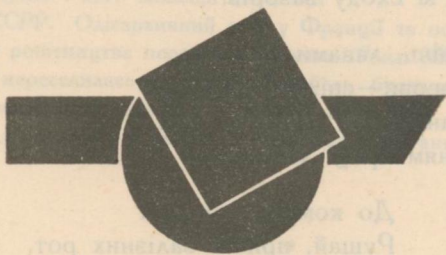
Музеї, золото, добро,
Як і машини вивозили з собою.
Америка зчинила гвалт:
—А хто довги її поверне?
Хто за видатки на світову війну
Тепер за Францію оддячить?
„Не допустить!“
Десант у щепелінах
Летить по вітру через океан.
Ескадра дні і ночі протиска повітря
Тупими мордами аеростатів.
Спустилися коло Парижу.
Але безумне диво:
Країна спорожніла.
Сади зелені, фрукти бурштинові,—
Усе чогось замерло у чеканні.
Пташки не знають—гаморами сиплють.
Тільки людей—ні духу.
І радіо американців продзичало,
Щоб здивувати цілий світ,
Бо ще не вірилось.
Глухії телеграми
Чинили пльотки та брехали.
Залізна експедиція американців
Підходить обережно до Парижу.
В той час відкрилися із Харкова сигналом
Замки заклакли радіо-тюрем.
Буржуазія висипала знов на волю:
Хай попанує.
І хижий багатій
Таращив очі на американців,
Спочатку перелякано почав шукати кубел,
Де покидьки його кишок
В срібляні ватери стікали.

НАДЗВИЧАЙНА

У Франції ще їжі вистачає!
А потаємні склепи та шкатулки
Залопотіли корками і забрязчало злото.
Кінець однаково настане:
То хоч пожерти, погуляти.
І оргії в залишеному місті
Підняли хриплий голос перепую.
Останні блюваки покрили брук люксовий.
Розпутні молоді жінки
Без сорому, прилюдно, на диванах
Згинали тіло в однополих ласках:
То були присмерки лезбійського кохання.
Десант американців
Уже панує в місті.
Раптом напружилася тиша
І земні корчі
Блювотину і мерзость
Покрили грохотом і грузом.
Ще удари—рушаться будинки!
„Нотр-дам“ захряснув, підійнявши руки,
Химери його цоколів під куряву сховались.
Соломиною хрупнув гордий Ейфель.
А Гавр вже захлинувся хвилями води.
Стихийний рев заляв земне провалля,
І лава з під землі
Покрита водою зверху
Тайфуни пари кинула на пів—Європи.
Крику масеньких червачків
Уже не чув ніхто.
Високи вежі спалахнувши
Немов свічки шипіли у воді.
Ще море валами верстовими
Жагу вулканів заливало пивом.

Бенькет стихій.
 Земляне серце захотіло пити.
 Перетялися суходоли
 І заспокоїлась холодна глибочінь
 Над Францією, мов по Атлантиді.

Німеччина вже радами ступа.
 Вже Комінтерн до Раднаркому світу,
 Немов ЦК, поради шле, як старший.
 Англійське робітництво аж тепер
 Поширило стопою диктатури
 У всі кутки землі
 Організованною міць.
 ССРР цвіте, як буйна парость.
 Тепер нова земля—широке господарство,
 Де людство з дужим і співучим тілом
 Широкими спочинками міня години праці.
 І коло братніх націй—
 По всесвіту сія.

РЕФРЕН

І нас товариші із сяйва пригадають,
І нам зітханням теплим прогудуть.
Нехай блакитні і яскраві далі
Піднімуть боротьби гарячий дух.

Хай розгорнутим людським потоком
Запапає вселюдська душа,
Хай в розверзте майбутнього око
Й наші дні шумовинням влетять.

Бо зійдеться, ісплινеться людство
У безкласовий збан почувань,
І брільянті фонтанів зімкнуться
Там, де гнів у крові ночував.

Повстаньте-ж, прибиті капіталом,
Голодні юрми злидарів,
Гармати борні зарокотали
І день зі сходу зазорів!

Як повинь, лавами шугніте,
Щоб нерви—спільні провода!
Повстаньте ви, підвалів діти,
Начинням праці завладать!

До комуни світової
Рушай, прибій залізних рот,
Міжнароднім, запеклим боем
Світ насильства побороть!

Квітень 1923—15. IX. 1924.

Писано 15—29. II. 1924. Лнг.

Харків—Ленінград—Харків.

О Г Л А В.

	стор.
1. Інтродукція: завдання художника-письменника в революцію	7
2. Земля, як ціле. Комінтерн, преса й капіталістичний світ. Розд. I	11
3. Мітинг Комінтерну на Червоному майдані в Москві. Розд. II	17
4. Засід. Комінтерну в Кремлі. Троцький. Розд. III	23
5. Промова Троцького. Розд. IV	34
6. Мануїльський їде до Парижу. Розд. V	43
7. На з'їзді Французької Компартії. Розд. VI	49
8. Усмішки й ляпас Пуанкаре. Розд. VII	70
9. Сон Зоби, Гр і Ахі. Розд. VIII	81
10. Рур і Франція. Діяльність Зоби. Розд. IX	85
11. Німецька революція. Розд. X	91
12. Японський землетрус. Розд. XI	97
13. Вчений Кугно і його винахід. Розд. XII	104
14. Розвій ССРР. Олігархичний гніт у Франції та повстання робітництва перед землетрусом. Розд. XIII	108
15. Франція переселилась у ССРР. Загибель буржуазії й американського десанту в Парижі. Розд. XIV	119
16. Рефрен : згадає нас об'єднане вселюдство. Повстаньте!	124

РЕФЕРЕН

...указавши який є характер ...
...указавши який є характер ...
...указавши який є характер ...
...указавши який є характер ...

1. Інформація ...
2. Згідно з тим, що Комітет ...
3. Згідно з тим, що Комітет ...
4. Згідно з тим, що Комітет ...
5. Згідно з тим, що Комітет ...
6. Згідно з тим, що Комітет ...
7. Згідно з тим, що Комітет ...
8. Згідно з тим, що Комітет ...
9. Згідно з тим, що Комітет ...
10. Згідно з тим, що Комітет ...
11. Згідно з тим, що Комітет ...
12. Згідно з тим, що Комітет ...
13. Згідно з тим, що Комітет ...
14. Згідно з тим, що Комітет ...
15. Згідно з тим, що Комітет ...
16. Згідно з тим, що Комітет ...

...указавши який є характер ...
...указавши який є характер ...
...указавши який є характер ...
...указавши який є характер ...

(129) - 1V

